

**ŠTO VAM
DONOSIMO U OVOM
BROJU?**

ZAVRŠENO NATJECANJE "ZA STARE BATERIJE SPREMNICI SU MJESTA PRAVA – TAKO PRIRODA OSTAJE ZDRAVA!"

**ŠKOLE SAKUPILE ČAK 1.000 KG
BATERIJA !**

**Kratak pregled aktivnosti
Zelene Istre tijekom
svibnja:**

- Škole sakupile tonu baterija!
- Obilježavanje Dana dupina
- Zbrinjavanje otpadnih voda iz agroturizama
- EDEN u Istri: Karta prirodnih vrijednosti
- Tribina u Labinu o LNG-u i Plominu 3
- razna predavanja

ZELENI TELEFON

Tijekom mjeseca **svibnja** primili smo ukupno **15** poziva na Zeleni telefon i to: zelenilo: 6, životinje: 1, otpad: 5, razno: 1, zrak: 1, gradnja: 1.

Više o slučajevima pročitajte na str. 5.

Čak jednu tonu starih baterija sakupili su učenici/ce 25 osnovnih škola u Istri tijekom natjecanja koje je trajalo od 17. listopada 2006. do 31. ožujka 2007. **Svrha natjecanja bila je edukacija djece o važnosti odgovornog odlaganja otpada**, posebno opasnog otpada, koji ukoliko dospije u tlo i vodu može uzrokovati teško zagađenje otrovnim tvarima.

U natjecanju je **pobijedila OŠ Juršići** koju pohađa samo 57 učenika/ca sakupivši 91,50 kg starih baterija i postigavši indeks od 1,6 kg po učeniku/ci, slijede **OŠ Dr. Mate Demarina Ližnjan** s 32 kg ili indeksom od 1,45 po učeniku/ci i **OŠ Ivo Lola Ribar Vozilići** s 18 kg ili indeksom od 0,81 kg po učeniku/ci.

Za osvojena prva tri mjesta škole smo nagradili sa digitalnim fotoaparatom, kompletom punjivih baterija i punjačem, edukativnim CD-om 3D-Globus i pretplatama na eko-časopise po želji.

Tako je kroz ovo natjecanje spriječeno da jedna tona opasnih tvari završi u okolišu ili na, za to nepredviđenim, komunalnim odlagalištima!

Najviše baterija je sakupila **OŠ Vazmoslav Gržalja Buzet** – čak 244 kg! S indeksom od 0,67 kg zauzela je, međutim, tek 4. mjesto, no za izuzetan rezultat primila je posebno priznanje

...nastavak na sljedećoj stranici...

Potaknuti interesom škola natjecanje ćemo organizirati i sljedeće školske godine sa još nekim dodatnim temama.

Izuzetno bitnu podršku u organizaciji natjecanja pružila su nam komunalna poduzeća koja su od škola preuzela sakupljene baterije te će ih predati poduzećima ovlaštenim za zbrinjavanje opasnog otpada.

Natjecanje je organizirano u okviru projekta

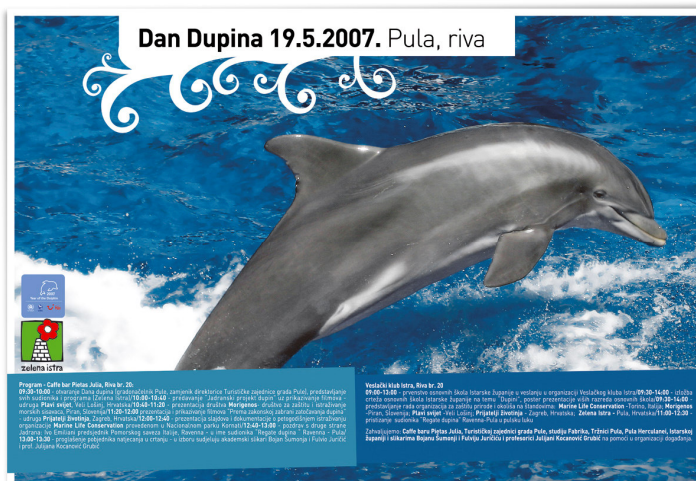
“Mobilizacija pograničnih regija Slovenije i Hrvatske na korištenje koncepta 4R+3E u gospodarenju otpadom” kojeg provodimo u suradnji sa slovenskim udrugama. Projekt financira EU.

Natjecanje su podržali i dodjelu nagrada omogućili: Istarska županija, Turistička zajednica grada Pule i knjižara Algoritam Pula.

Milena Radošević

MANIFESTACIJA OBILJEŽAVANJA DANA DUPINA, U PULI 19. SVIBNJA

DAN DUPINA U GODINI DUPINA

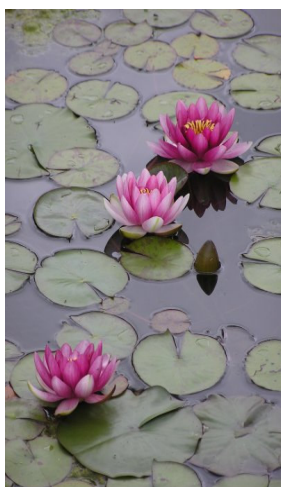
EKOLOŠKI ODGOVORNO ZBRINJAVANJE OTPADNIH VODA IZ AGROTURISTIČKIH DOMAĆINSTAVA

U Istri često čujemo o razvoju agroturizma i ambicioznoj usporedbi s razvijenom talijanskom regijom Toskanom. No, vrlo rijetko ili nikada o svim negativnim popratnim pojavama koje to za sobom može donijeti ukoliko ne postoji cjelovito promišljanje o takvoj djelatnosti.

Usporedno s intenzivnim razvojem agroturističke djelatnosti **rastu i potrebe za korištenjem vodovodne i kanalizacijske infrastrukture te tako i sam pritisak na okoliš.** U takvim okolnostima, mudro bi bilo promišljati o mnogim situacijama (pogotovo u središnjoj Istri) gdje grananje kanalizacijske mreže nije, ni neće u budućnosti biti tehnički moguće, a ni financijski isplativo.

O alternativni skupim za održavanje sabirnim (septičkim) jamama samo rijetki promišljaju. Upravo zato smo u suradnji sa slovenskim kolegama **28. svibnja organizirali studijsko putovanje i savjetovanje u okolici Celja** za vlasnike agroturizama na temu mogućnosti korištenja **biljka uređaja (pročišćivača) za pročišćavanje otpadnih voda.**

Korištenjem biljka uređaja u jednom ili više domaćinstava opterećenje okoliša se smanjuje, smanjuju se troškovi prijevoza otpadnih fekalnih voda do uređaja za pročišćavanje, trošenje energije/goriva, a dobiva se pročišćena voda koju je moguće koristiti za zalijevanje zelenih površina ili dr. Takav pročišćivač za jedno domaćinstvo zauzima svega stotinjak metara kvadratnih površine, radi i zimi i ljeti, ne stvara neugodne mirise i prema riječima vlasnika jednog zadovoljnog vlasnika u Sloveniji "investicija se isplati već za godinu i pol dana".

Od stručnjaka za projektiranje i održavanje biljka uređaja sudionici su dobili informacije o jednostavnosti gradnje i održavanja te o brojnim prednostima ovakvog pročišćavanja otpadnih voda. Vlasnici istarskih agroturizama imali su priliku uvjeriti se u učinkovitost ovakvog sustava na tri lokacije u okolici Celja: Planinca, Ponikva i Gornji grad.

Primjena ovog jednostavnog rješenja smanjila bi zagađenje podzemnih voda u Istri u koje se danas dospijevaju fekalne vode brojnih propusnih (što je protuzakonito) i neodržavanih septičkih jama.

Više informacija i fotografije možete pronaći putem linka 4R+3E na web stranicama www.zelena-istra.hr ili putem online savjetovanja pišući na e-mail adresu udruga-zelena-istra@pu.t-com.hr.

Milena Radošević

KARTA PRIRODNIH VRIJEDNOSTI ISTRE

U sklopu projekta [EDEN u Istri - Edukacija djece edukacijom nastavnika o zaštiti prirode u Istri](#), Zelena Istra je izradila vrlo atraktivan didaktički materijal. Riječ je o karti/panou prirodnih vrijednosti Istre dimenzija 120 x 90 cm; karta je magnetna, a uz nju se nalazi i 30 magnetnih pločica na kojima je prikazano 10 zaštićenih područja u Istri, 10 zaštićenih biljnih i 10 zaštićenih životinjskih vrsta u Istri. Zadatak učenika je smjestiti pločice na odgovarajuća mjesta na karti s obzirom na lokaciju zaštićenog područja odnosno na tipično stanište zaštićene biljne i životinjske vrste. Karte Istre poklonjene su osnovnim školama čije nastavnice su sudjelovale u projektu: Dr. Mate Demarina, Medulin, Monte Zaro/ Tone Peruško, Šijana, Vidikovac, Veli

Vrh, (Pula), Fažana (Fažana) i Vodnjan (Vodnjan)...

U ovom projektu, kojeg financira Ministarstvo kulture, sudjeluje devet nastavnica iz osam osnovnih škola u Istri. Jedna od aktivnosti na projektu bila je i radionica na kojoj su nastavnice imale zadatak **osmisliti prikladan edukativni materijal** kojim bi učenicima približili temu prirodnih vrijednosti u Istarskoj županiji. Rezultat zajedničkog kreativnog procesa tijekom ove radionice bilo je upravo idejno rješenje za sada već realiziranu kartu prirodnih vrijednosti Istre. Nastavnica Nada Hukić, voditeljica aktiva nastavnika biologije za Istarsku županiju, prezentirala je iskustva iz projekta Eden u Istri na godišnjem nacionalnom skupu nastavnika biologije i kemije, koji se 13. travnja održao u Opatiji. Na ovom skupu prezentirana je i karta prirodnih vrijednosti Istre. Budući da se sama ideja i njena praktična realizacija jako svidjela prisutnim nastavnicama, postoji mogućnost da će se slični projekti realizirati i u drugim županijama.

Vesna Petrović

UČENICI IZ AUSTRIJE POSJETILI KAMENJAK UZ VODSTVO ZELENE ISTRE

I ove godine su učenici i Gradišća (Austrija) koji su gostovali kod kolega iz Talijanske srednje škole iz Pule imali priliku razgledati ljepote Kamenjaka. Uz vođenje Ingrid Ugussi i Nediljka Landeka iz Zelene Istre i uz pomoć djelatnika JU Kamenjak dana 25. svibnja organiziran je posjet Poučnoj stazi prirodnih i paleontoloških vrijednosti značajnog krajobraza Donji Kamenjak i medulinski arhipelag. Učenici i njihovi nastavnici su upoznati sa mnogim znamenitostima koje pruža ovaj najjužniji dio istarskog poluotoka.

Ingrid Ugussi/Nediljko Landeka

LOKVE - PRIRODNA VRIJEDNOST I KULTURNA BAŠTINA

U O.Š. Buzet učenicima šestih razreda održano je predavanje "Lokve - prirodna vrijednost i kulturna baština". Predavanje je održao Nediljko Landeka, član Zelene Istre u organizaciji TZ Buzet u sklopu akcije Neka moja Istra blista, NAJ NAN BUZEŠTINA BIJE LIPA ČISTA. Kroz predavanje je istaknuta potreba veće valorizacije malih vodenih staništa u Istri kao prirodnih vrijednosti ali i spomeničke baštine ovog kraja. Prikazane su zaštićene biljne i životinjske vrste tipične za ova staništa, primjeri zapuštenih ali i obnovljenih lokava u Istri i način revitalizacije lokava. Nadajmo se da će i ovo predavanje doprinijeti većoj zaštiti lokava u Istri, važnih staništa koja sve više propadaju.

Nediljko Landeka

GLOBALNO ZAGRIJAVANJE, OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE I UŠTEDA ENERGIJE

Zelena Istra je 28. svibnja u pulskoj Gimnaziji održala predavanje "Globalno zagrijavanje, obnovljivi izvori energije i ušteda enegije" na kojem su prikazane dosadašnje posljedice globalnog zagrijavanja, njegovi uzroci te moguće buduće posljedice. Prezentirane su i alternative korištenju fosilnih goriva za dobivanje energije, te mogućnosti uštede energije u domaćinstvu. Predavanju je prisustvovalo oko 40 učenika, a s profesorima se razgovaralo i o potencijalnoj suradnji Gimnazije sa Zelenom Istrom iduće školske godine u sklopu aktivnosti u kojima bi bili direktno uključeni učenici.

Igor Vukman

TRIBINA U LABINU O LNG-U I PLOMINU 3:

CILJANO PRETVARANJE ISTOČNE OBALE ISTRE U INFERIORNU INDUSTRIJSKU ZONU?

Na poticaj i u suradnji sa Zelenom Istrom GONG je u **Labinu 25. svibnja** organizirao tribinu o vrlo aktualnoj temi utvrđivanja lokacije za LNG terminal i mogućoj gradnji treće termoelektrane u Plominu na ugljen. Veliki broj građana u publici u malom kazalištu Zajednice Talijana potvrdio je koliko su ljudi zainteresirani i zabrinuti za budućnost svog kraja. Također je na izvjestan način potvrđeno i koliko **struka, velike i moćne kompanije i predstavnici centralne vlasti ignoriraju lokalnu zajednicu pri planiranju tako velikih infrastrukturnih i energetskih projekata**; naime, Željko Tomišić, pomoćnik ministra gospodarstva, rada i poduzetništva, Mladen Zeljko iz Instituta Hrvoje Požar i Radomir Milišić, glasnogovornik HEP-a nisu se, unatoč potvrdi dolaska, pojavili na tribini...

Odazvali su se samo gradonačelnik Labina Bruno Hrvatin i član Poglavarstva Istarske županije nadležan za gospodarstvo i održivi razvoj Tulio Demetlika, ali oni nisu mogli odgovoriti na brojna postavljena pitanja. Što se utvrdilo istraživanjem najbolje lokacije za LNG terminal u Hrvatskoj, da li su među kriterijima za utvrđivanje najbolje lokacije, osim tehničkih, i zaštita okoliša i sigurnost stanovnika, o kojoj je točnoj lokaciji riječ u uskom Plominskom zaljevu, samo su neka od neodgovorenih pitanja. **Stav sudionika u diskusiji bio je mahom protiv termoelektrane Plomin 3 na ugljen i LNG terminala u Plominskom zaljevu, a**

razlozi su strah za zdravlje i sigurnost, naročito djece, te dovođenje ostalih perspektivnih i prihvatljivijih gospodarskih djelatnosti poput turizma u opasnost.

I seljavanje s tog područja kao rješenje u slučaju realizacije navedenih projekata spomenulo je više sudionika tribine. Najveće negodovanje izaziva ciljano pretvaranje istočne obale Istre u inferiornu industrijsku zonu, koje provodi Istarska županija, kao i županovo zagovaranje Plomina kao najbolje lokacije za LNG terminal bez konzultacija s lokalnom zajednicom. Na tribini je potvrđen stav Istarske županije da se neće dopustiti izgradnja TE Plomin 3 na ugljen. Na pitanje zna li da je u tijeku izrada studije utjecaja na okoliš TE Plomin 3 na ugljen, koju provodi ista tvrtka koja je radila SUO za Rocwooll - Ekoneg, i je li Istarska županija kontaktirala naručitelja i izrađivača studije po tom pitanju, član Poglavarstva Istarske županije odgovorio je negativno.

Dušica Radojčić

Zeleni telefon

Tijekom mjeseca **svibnja** primili smo ukupno **15** poziva na Zeleni telefon i to: zelenilo: 6, životinje: 1, otpad: 5, razno: 1, zrak: 1, gradnja: 1.

"PROLJETNO POSPREMANJE"

Tijekom mjeseca svibnja prijave na Zeleni telefon uglavnom su se odnosile na zelenilo. To je i razumljivo budući da su ovi proljetni mjeseci predodređeni za uređenje zelenih površina, kao i za građevinske radove zbog kojih se, nažalost, zelene površine uništavaju. Tako smo primili pozive vezane

uz orezivanje stabala, uklanjanje stabala zbog radova na kanalizaciji, uklanjanje suhih stabala uz prometnicu, cvjetanja stabala pa i zbog alergija vezanih uz cvjetanje stabala. Pozivi vezani uz otpad uglavnom su se odnosili na olupine te prepune kante smeća čije sakupljanje nije u "ničijoj" nadležnosti.

OČUVAJMO ZVJEZDANO NOĆNO NEBO!

Jedan od zanimljivijih poziva odnosio se na svjetlosno zagađenje. Naime, nezadovoljstvo i zabrinutost izrazili su mještani Kanfanara i okolice zbog pretjerane rasvjete novih postrojenja Tvornice duhana Rovinj kod Kanfanara. "Noću imamo light show na nebu umjesto zvijezda!". Zanimalo ih je gdje se mogu više informirati i kakav utjecaj takvo nekontrolirano osvjetljenje ima na okoliš.

Svjetlosno zagađenje jedan je od rastućih globalnih problema koji je sve više prisutan i o kojem se sve češće govori. UN je još 1992. godine donio rezoluciju kojom se obvezujemo sačuvati zvjezdano noćno nebo u njegovoj punoj ljepoti, tako za današnje tako i za buduće naraštaje.

Pojam svjetlosno zagađenje (*eng. light pollution*) je svaka nepotrebna, nekorisna, emisija svjetlosti u prostoru. Zbog ne ekološke rasvjete štetno i nepotrebno se gubi 30-40% električne energije namijenjene noćnoj, umjetnoj rasvjeti. Problem se efikasno rješava upotrebom ekoloških "full cut off" rasvjetnih tijela bez opasnog blještanja prema nebu i visoke energetske učinkovitosti. Pojedine Istarske općine (*Sv. Lovreč, Žminj, Kanfanar, Višnjan*) od 2002. godine otpočele su sa svjesnim postavljanjem takve rasvjete.

Posljedice svjetlosnog zagađenja u Istri su velike. U Dvigradu je za samo godinu dana nestala čitava

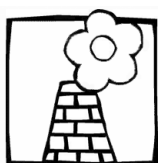
tamošnja populacija rijetke i u čitavoj Europi zaštićene vrste šišmiša koju je istrijebila ne ekološka rasvjeta čvorišta Istarskog ipsilona Kanfanar. Osvjetljenje noćnoga neba zbunjuje i mrave pa oni započinju s 24-satnim radom, a to pak uzrokuje populacije lisnih ušiju...

Kod ljudi će izloženost povećanom svjetlosnom zagađenju utjecati na veći broj kardio-vaskularnih, kancerogenih ali i psihičkih oboljenja, dokazuju najnovija istraživanja o kojima možete više saznati i na web stranicama www.lightpollution.org Astronomske udruge "Vidulini".

Mnoge građane zanima što učiniti kad je zbog svjetlosnog zagađenja ugrožena njihova privatnost i pogaženo Ustavom zagarantirano pravo na zdrav i čist okoliš? Prema tumačenju jednog odvjetničkog ureda kod svjetlosnog zagađenja radi se o ispunjenim pretpostavkama za pokretanje prekršajnog, odnosno krivičnog postupka prema odgovornima, uz mogućnost izbora pokretanja građanske parnice. Detaljne informacije o ovom sveprisutnom problemu možete također pronaći na prethodno spomenutoj web stranici.

Čuvajmo noć!

Irena Burba

zelena istra

Zelena Istra
Gajeva 3, 52100 Pula
tel./fax. +385 52 506 065
udrugazelena-istra@pu.t-com.hr
www.zelena-istra.hr